

Kroniky doby Karla IV.

Kniha poskytuje čtenářům české překlady všech základních vyprávěcích pramenů k českým dějinám a zároveň zajímavá literární díla, která vznikla v Čechách za vlády krále Karla IV..

Mezi publikovanými prameny jsou kroniky sepsané zpravidla církevními činiteli z vlastní iniciativy nebo z podnětu a přispěním Karla IV., který se o dějiny velmi zajímal, ale také jeho vlastní práce. Spisy z velké části vznikají s pomocí starší historiografie.

Karel IV., Vlastní životopis

Karel IV. se sám pokusil vyložit své osudy a názory ve svém vlastním životopisu, první střeoevropské autobiografii. Zachytil zde své zážitky z mládí, kdy žil v cizině a počátky pobytu v Čechách do roku 1340. Následující události týkající se Karlova života sepsal již jiný autor. V díle se setkáváme s osobním životem Karla IV., který je ale samozřejmě prolínán událostmi veřejnými, a s jeho náboženskými a morálními úvahami.

Životopis je napsán latinsky, ale je tu zřejmý zájem o češtinu, která do díla proniká. Dílo je rozděleno do dvou částí. První část zahrnuje kapitoly I-XIV, druhá kapitoly XV-XX.

Dílo je dodnes základním zdrojem informací o životě Karla IV.. Panovník chtěl jeho pomocí ukázat Václavovi určitý životní vzor, model chování.

Život císaře Karla IV., Edd. Emler, J. - Jireček, J., FRB III, Praha 1882, s. 323-417.
Český překlad: Karel IV., Vlastní životopis, in: Kroniky doby Karla IV., s. 11-54.

František Pražský, Kronika

Kronika Františka Pražského je do značné míry závislá na textu Zbraslavské kroniky a je rozdělena na knihu první, knihu druhou a knihu třetí, která má dvě části, A a B. Kronika zahrnuje období od roku 1285 do roku 1353.

Kronika Františka Pražského, Ed. Emler, J., FRB IV, Praha 1884, s. 347-456.
Český překlad: František Pražský, Kronika, in: Kroniky doby Karla IV, Praha 1987, s. 55-172.

Beneš Krabice z Weitmile, Kronika pražského kostela

Karel IV. pověřil Beneše Krabice z Weitmile novým zpracováním historických událostí v českých zemích. Beneš začíná svůj výklad také rokem 1283 a končí rokem 1374. Kronika má čtyři knihy, stejně jako František, autor čerpá v první z nich především ze Zbraslavské kroniky Petra Žitavského, ale používá také Františkova sepsání. Nejcennější je kniha poslední, líčící soudobé události od roku 1346.

Kronika se dochovala v jediném rukopise a zjevně není definitivně autorsky zpracována.

Kronika Beneše z Weitmile, Ed. Emler, J., FRB IV, Praha 1884, s. 457-548.
Český překlad: Beneš Krabice z Weitmile, Kronika pražského kostela, in: Kroniky doby Karla IV, Praha 1987, s. 173-268.

Přibík z Radenína, řečený Pulkava, *Kronika česká*

Díky tomu, že žádný pokus o oficiálně uznatelné zpracování českých národních dějin nebyl úspěšný, vzniká na popud Karla IV. kronika Přibíka Pulkavy z Radenína. Sám císař se na vzniku kroniky podílel. Některé prameny mu připisují autorství, také opatřoval kronikáři informace a historickou dokumentaci, prameny sám třídil a podroboval kritice. Dalo by se říct, že kronika propaguje Karlovo pojetí českých dějin a jeho názory.

Pulkava líčí světové dějiny od stavby babylonské věži a výklad českých dějin pak přivádí do roku 1330, takže o Karlově vládě se nezmiňuje. Jako pramen sloužil Pulkavovi Kosmas a jeho pokračovatelé. Kronika byla dále předlohou dalším kronikářům.

Kronika byla psána latinsky, existuje ale také překlad německý a český, český psán Pulkavou.

Kronika Pulkavova, Edd. Emler, J. - Gebauer, J., FRB V, Praha 1893, s. 1-326.

Český překlad: Přibík z Radenína, řečený Pulkava, *Kronika česká*, in: *Kroniky doby Karla IV*, Praha 1987, s. 269-444.

Jan Marignola, *Kronika česká*

Na výzvu Karla IV. se Jan Marignola pokouší sepsat českou kroniku. Marignola však v kronice uplatnil spíše své vědomosti z cest, které mu byly mnohem bližší než české dějiny.

Kroniku Marignola pojmenoval *Cronica Boemorum* a rozdělil do tří knih. První měla pojednávat o vládci, které označoval „thearci“ (thearchové) a vypovídala o době vlády Hospodina od počátku světa do potopy. Druhá kniha o „monarci“ (monarchové), tedy o dějinách králů od Nimroda až po Karla IV. Třetí kniha „ierarci“ (hierarchové), tedy o kněžské vládě od Melchisedecha až po pražské biskupy.

Pro výklad o českých dějinách ve druhé a částečně i třetí knize čerpal z Kosmy a jeho pokračovatelů

Kronika Jana z Marignoly, Edd. Emler, J. - Jireček, J., FRB III, Praha 1882, s. 485-604.

Český překlad: Jan Marignola, *Kronika česká*, in: *Kroniky doby Karla IV.*, Praha 1987, s. 445-524.

Neplach, *Stručné sepsání kroniky římské a české*

Neplach se pokusil o skloubení národní kroniky s kronikou světovou ve své *Krátké kronice římské a české* (*Summula chronicae tam Romanae quam Bohemicae*). Podnět k sepsání díla mu dali představení jeho kláštera, kteří jeho práci také sledovali. Práce na kronice byly dokončeny roku 1360.

Kronika i její význam je v hodnocení velmi nízké.

Neplacha *krátká kronika římská a česká*, Edd. Emler, J. - Jirečka, J., FRB III, Praha 1882, s. 443-484.

Český překlad: Neplach, *Stručné přepsání kroniky římské a české*, in: *Kroniky doby Karla IV.* Praha 1987, s. 525- 594.

Použitá literatura:

Blahová, M.: *Kroniky doby Karla IV.* Praha 1987.

Nechutová, J.: *Latinská literatura českého středověku do roku 1400.* Praha 2000.

Zmiňované svazky FRB můžete najít na stránkách CMS pod odkazem

<http://147.231.53.91/src/index.php> (Stahováno listopad 2011).

